

Студентският празник 2020 г.

За разлика от други години, когато Техническият университет в Габрово организираше специална тържествена церемония, на която отличниците на випуска получаваха дипломите си, през 2020 г. 8 декември беше празнуван, само с най-близките приятели и колеги. Независимо наложените ограничения поради епидемията от КОВИД-19, ТУ - Габрово излъчи студентите с отличен успех и обяви наградите им - грамота и медал, каквито традиционно Университетът връчва накрая на бакалавърската и магистърската степен на образование.

Това стана на основание на решение на Ректорския съвет съгласно Правилника за награди, почетни звания и именуване на зали в Технически университет - Габрово и на решение на Академичния съвет на Технически университет - Габрово.

на стр. 3

ТЕХНИЧЕСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ГАБРОВО

ИЗВЕСТИК

брой 2 (82) февруари 2021 г.

ISSN 1313-0870 НАСЛЕДНИК НА "СТУДЕНТСКА ПАНОРАМА" И "ОГЛЕДАЛО" Разпространява се безплатно

Технически университет - Габрово разширява присъствието си в Националната пътна карта за научна инфраструктура

На 3-ти декември 2020 г. Министерският съвет прие актуализираната Национална пътна карта за научна инфраструктура за периода 2020 - 2027 година. В нея се вижда, че Техническият университет в Габрово разширява присъствието си в науката.

■ Националната пътна карта за научна инфраструктура изпълнява политиките и мерките, идентифицирани в Националната стратегия за развитие на научните изследвания и Иновационната стратегия за интелигентна специализация, като отговаря на потребностите от все по-голяма информираност на обществото за работата на учените и от обществено признание на техните достижения с цел насърчаване на младите хора да започнат кариера в науката.

■ Първата Национална пътна карта за научна инфраструктура е разработена през 2010 година като част от усилията на страната ни за пълноценно участие в Европейското научноизследователско пространство и осигуряването на привлекателна среда за българските и чуждестранните изследователи да работят и развиват научна дейност в България.

■ Пътната карта се обновява регулярно, което цели отчитане на промените условия и новопоявилите се възможности. С актуализацията на документа от 2014 г. Технически университет – Габрово е първият извънстоличен университет, включен като координатор в Пътната карта от общо 14 научни комплекса с обекта „Еко- и енергоспестяващи технологии“.

на стр. 2

Обектите, с които Технически университет – Габрово участва, имат ключово значение за насърчаването на върхови постижения, трансфера на знания и интернационализацията на българските научни изследвания. Чрез реализираните научни и научно-приложни изследвания се цели изграждането на по-тясна връзка между научните изследвания – образование и иновации. Това ще даде възможност на студентите и докторантите на Университета да се обучават във високотехнологична среда и да намерят място в научния елит на страната ни.

ТУ - Габрово заема убедително място в науката

от стр. 1

През 2019 г., след международна научна оценка на проектите по методика, разработена на база критериите на Европейския стратегически форум за научно-изследователска инфраструктура (ЕСФНИ), се добавят още 9 нови обекта, получили най-високи оценки и показали висок потенциал за развитие.

В третата актуализация на Националната пътна карта за научна инфраструктура се включват общо 50 проекта, а Технически университет - Габрово участва като координатор в 2 и е партньор в 4 научни инфраструктурни обекта. Координатор е в регионална концентрирана инфраструктура „Еко- и енергоспестяващи технологии - дигитализация на технологичните процеси“ и Център за компетентност „Интелигентни мехатронни, еко- и енергоспестяващи системи и технологии“. Инфраструктурният обект „Еко- и енергоспестяващи технологии - дигитализация на технологичните процеси“ е консорциум, който обединява традициите, опита и капацитета на четири университета и два института на БАН (Технически университет - Габрово, Технически университет - София, Технически университет - Варна, Русенски университет „Ангел Кънчев“, Институт по роботика и Институт по електроника на БАН). Той е насочен към Индустрия 4.0, дигитализация на технологични процеси в машиностроенето и уредостроенето с цел развитие на научни и научно-приложни изследвания и предлагане на научни услуги на най-високо ниво за решаване на технологични и

иновационни проблеми на малки и средни индустриални предприятия от преработващата промишленост. Центърът за компетентност „Интелигентни мехатронни, еко- и енергоспестяващи системи и технологии“ е насочен към извършването на пазарно-ориентирани научни изследвания от водещи изследователи и техните екипи в областта на мехатрониката и чистите технологии.

ТУ - Габрово е партньор в Център за върхови постижения „Национален център по мехатроника и чисти технологии“, насочен към виртуално инженерство и дигитални производства, био-мехатроника, микро/нано инженеринг за мехатронни технологии, елементи и системи, вибрационни и акустични

мехатронни технологии, оптични мехатронни технологии, Център за компетентност „КВАЗАР“ в областта на квантовата комуникация, сензориката и управлението на риска с водеща организация Институт по роботика при БАН и Център за компетентност „Дигитализацията на икономиката в среда на големи данни“ с координатор УНСС, ориентиран към информатика, информационни и комуникационни технологии. ТУ - Габрово е партньор в електронната инфраструктура „Дигитални технологични системи за чиста и сигурна околна среда - 5D ALLIANCE“ с координатор Русенски университет, с области на въздействие енергетиката и околната среда.

Технологичен парк към ТУ - Габрово, открит 2020 г.

БНТ показва Технопарка към ТУ – Габрово, 17 декември 2020 г.

В пряко включване за предаването „България в 60 минути“ по БНТ 1 учениците от Технически университет - Габрово представиха възможностите на новите лаборатории и уникалната техника в Технологичния парк към габровското висше училище.

„По време на пандемия целият модерен бизнес свят и научните среди в България

са вперили поглед в първия извънстоличен Технологичен парк към Технически университет – Га-

брово, който ще бъде изключително важен за развитието на иновативни разработки и за привличането на млади ученици“, беше анонсът на предаването: <https://bit.ly/3mKyuy7S>.

Акцент в репортажа бяха научно-приложните изследвания на учениците от Университета и възможностите за съвременно обучение на студентите и докторантите.

Доц. Росен Иванов бе издигнат до старши член, с което влезе в елитния ранг на IEEE, 5 януари 2021 г.

Повече от 420 000 учени от 160 страни по света членуват в IEEE, но едва 10% от тях са удостоени с най-високата професионална степен – старши член на IEEE.

Базирайки се на професионалната биография на доцент Росен Иванов, на неговия списък с публикации и списък с цитирания, той е издигнат до старши член на IEEE. Старши член е най-високата професионална степен на IEEE, за която може да се кандидатства. Тази позиция е израз на признание за високите професионални постижения на доц. д-р Росен Иванов, който е член на катедра „Компютърни системи и технологии“ в Технически университет - Габрово.

Институтът на инженерите по електротехника и електроника - Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE), е най-голямата професионална организация в света, чиято основна цел е развитието на технологични нововъведения и върхови постижения в полза на човечеството.

Отличниците от випуск 2020 г. на ТУ - Габрово

Инж. Филка Иванова Иванова - специалност „Автоматика, информационна и управляваща техника“, инж. Светлин Руменов Райков - специалност „Комуникационна техника и технологии“, инж. Иван Христов Петров - специалност „Компютърни системи и технологии“, инж. Радостин Христов Лефтеров - специалност „Автоматика, информационна и управляваща техника“, инж. Емил Ангелов Ангелов - специалност „Компютърни системи и технологии“, инж. Сонер Тунжер Мехмед - специалност „Компютърни системи и технологии“, инж. Петър Дилянков Димитров - специалност „Автоматика, информационна и управляваща техника“, инж. Станимир Петров Ранковски - специалност „Електроника“, инж. Даниел Ивов Клисуров - специалност „Електроника“, инж. Александра Миленова Маринова - специалност „Компютърен дизайн в индустрията“, инж. Росен Михайлов Карамфилов - специалност „Мехатроника“, инж. Здравко Цветков Енев - специалност „Мехатроника“, Симона Пламенова Чернокожева - специалност „Публична администрация“, Валентина Симова Василева - специалност „Публична администрация“, инж. Даниела Иванова Колаксьзова - специалност „Индустриален мениджмънт“, Изабела Филипова Йонкова - специалност „Публична администрация“, инж. Косьо Стоянов Цанев - специалност „Мениджмънт на индустриалното предприятие“, инж. Гюлвер Джамалова Шукриева - специалност „Мениджмънт на индустриалното предприятие“.

Силвия Милева Иванова – специалност „Компютърни системи и технологии“, Технически колеж – Ловеч.

Анатоли Борисов Трифонов – магистър в специалността „Компютърни системи и технологии“, беше награден с грамота за иновативна разработка в областта на информатиката и информационните и комуникационни технологии.

Европроектите - начин за обогатяване на образователната и научна среда в ТУ – Габрово

Технически университет – Габрово започна да работи по пет нови проекта, финансирани по програмите „Еразъм+“ и „Хоризонт 2020“ на Европейската комисия. По четири от тях ТУ е водеща организация, а в единия е партньор.

Тази година, освен участие в мобилност на преподаватели и студенти в Европейския съюз, се предвижда обмен между ТУ - Габрово и университети от страни извън него.

„Ние много се гордеем, защото този проект ще се реализира за първи път в нашия университет. Конкуренцията бе изключително голяма. Разработката ни получи над 80 точки и сме на едно от първите места сред одобрените университети“, каза доц. д-р Лиляна Русанова – зам.-ректор „Международно сътрудничество и връзки с обществеността“. Очертава се възможност за сътрудничество с два партньорски университета от Украйна и един университет от Молдова.

„Студентите, които идват от Украйна, престояваха по-кратко при нас, като техните университети поемаха финансирането им. Сега те ще могат да се обучават в ТУ - Габрово през целия семестър, както и ние ще можем да изпращаме студенти при тях. Украинските университети са едни от най-старите ни международни партньори. Проектът е важен и за преподавателите, тъй като чрез дейностите ще покажем, че имаме капацитет да предлагаме обучение на европейско ниво, за да се включим в консорциум за Европейски университет“, поясни доц. Русанова.

През октомври 2020 г. стартираха още два проекта в областта на сътрудничеството за иновации и обмен на добри практики. Дейностите са по програма „Еразъм+“ и ще продължат до 2022 г. Единият проект попада в сектор „Професионално образование и обучение“. Той обединява четири университета – ТУ – Габрово, Международен гръцки университет, Технически университет – Гданск (Полша) и Нишки университет (Сърбия). Участват също четири търговско-промишлени палати и един доставчик на професионално образование и обучение от България, Гърция, Полша и Сърбия. Сред тях са Габровската търговско-промишлена палата и Клъстер „Тракия икономическа зона“. Целта е чрез активно

доц. д-р Лиляна Русанова
зам.-ректор „Международно сътрудничество
и връзки с обществеността“

учене в сектора на машиностроенето и мехатрониката да се създаде общност за повишаване на квалификацията на техници и инженери.

Другият проект е „Училища за творци: Включване на 3D дизайн и програмиране в обучението в средните училища с цел насърчаване креативността и ангажираността на учениците с науката, технологиите, инженерството и математиката“. В него ще си партнират организации от България, Гърция и Турция. Идеята е да се създадат учебни ресурси за 3D дизайн и 3D печат и дидактически ръководства за проектиране и въвеждане на 3D технологиите в STEM обучението. Проектът е насочен към местни училища, детски градини, учители, ученици, местни власти и образователни дирекции.

„Проектът „Училища за творци“ е в сектор „Училищно образование“. Той е единственият одобрен проект, подаден от висше училище. Въпреки сериозната конкуренция, той бе класиран на пето място от общо 18 одобрени проекта по приоритета „Развитие на иновативни педагогически практики и инструменти в сферата на училищното образование“. Това не само е постижение, но и отговаря на стремежа на ТУ – Габрово да има по-тясно партньорство с училищата, както и да подпомага учителите и учениците в тяхната дейност“ – уточни доц. Лиляна Русанова.

И през 2020 г. Техническият университет спазва традицията и се включи в мега събитието „Европейска нощ на учените“. (б.р. То беше отразено в бр. 1 на в. „Известник“) „Нашият университет за пореден път бе част от голям консорциум с 20 организации и 35 асоциирани партньора, сред които и Община Габрово. Идеята на проекта е да се повиши осведомеността на обществеността за научноизследователските и иновационните дейности, да се формира още по-високо публично признание за труда на изследователите, да се разбере въздействието на работата им върху ежедневието на гражданите и да се насърчат младите хора към изследователска дейност и кариера“, каза доц. Русанова.

Проект на Технически университет - Габрово отличен със сертификат за качество

Project № 2017-1-BG01-KA202-036327

Developing Innovative Science Outreach for Vocational Education to
Encourage STEM Careers and Education

Проектът „Разработване на иновативни подходи за професионално образование с цел стимулиране на кариерната реализация и обучението в сферата на науката, технологиите, инженерството и математиката“ е отличен със сертификат за качество. Проектът е финансиран по програма „Еразъм+“, ключова дейност 2: „Сътрудничество за иновации и обмен на добри практики“, сектор „Професионално образование и обучение“.

Координатор на проекта е Технически университет – Габрово. Партньори са университети, изследователски организации и професионални гимназии от България, Италия, Словакия, Полша и Гърция. Чрез проекта са разработени ресурси за межкултурно научно образование с цел да се повиши интересът на младите хора към тези области и да се насърчат да продължат кариерата си в областта на науката и технологиите.

Проектът е насочен към създаването на иновативни средства за преподаване и учене в средното професионално образование. Целевата група на проекта са учители и ученици в горното ниво на професионалното образование, университети и изследователски центрове, които се стремят да подобрят въздействието си върху развитието на уменията на регионално равнище.

Наградата беше връчена на 18 декември 2020 г. по време на Годишната онлайн валоризационна конференция 2020 г. Церемонията по награждаването със сертификат за качество на организациите, чиято работа е отличена за успешно изпълнение на приключили през 2020 година проекти по Програма „Еразъм+“ и Програма „Европейски корпус за солидарност“, е най-тържественото ежегодното събитие на Центъра за развитие на човешките ресурси (ЦРЧР).

„Еразъм +“ 2021-2027 г.

Европейската комисия публикува годишния доклад за 2019 г. за програма „Еразъм+“. В него се посочва, че програмата е постигнала изцяло своите цели за годината с отлични равнища на изпълнение и ефективно усвояване на средствата.

Общият бюджет за програма „Еразъм +“ се увеличава всяка година. През 2019 г. той бе 3,37 милиарда евро, което е с 547 милиона евро повече от 2018 г., а това представлява увеличение с 20%. С бюджета по програма „Еразъм +“ бяха подпомогнати 940 000 различни образователни опити в чужбина и бяха предоставени средства за около 25 000 проекта и 111 000 организации.

Комисарят по въпросите на иновациите, научните изследвания, културата, образованието и младежта Мария Габриел заяви: „Програма „Еразъм +“ е пример за успех в Европа, доказвайки добавената си стойност в продължение на повече от три десетилетия. Програмата е ефективен начин за справяне с много от обществените предизвикателства, пред които е изправена Европа. В бъдеще ще разполагаме с по-мощна, по-силна и по-усъвършенствана програма „Еразъм +“, която ще залегне в основата на нашите усилия за превръщането в реалност на европейското пространство за образование до 2025 г. През 2019 г. по програмата бе финансирана мобилността на близо 505 000 студенти и персонал във висшето образование. По нея също така продължи подкрепата за учащите се и за персонала в сферата на професионалното образование и обучение, като през 2019 г. над 192 000 души са прекарвали период на учене в чужбина. През юни 2019 г. започнаха дейността си първите 17 обединения на европейски университети с бюджет в размер на почти 85 милиона евро. С бюджет от 49,3 милиона евро по спортното направление на програмата бяха финансирани 260 проекта.“

Комисията публикува и първия доклад за изпълнението на Европейския корпус за солидарност, който започна дейността си през октомври 2018 г. Това е първата програма на ЕС, посветена изцяло на подкрепата на участието на младите хора в дейности за солидарност. През първите 15 месеца от съществуването си по линия на Корпуса бяха подкрепени 3 750 проекта, като на над 27 000 млади хора бе предоставена възможност да участват в индивидуална или екипна доброволческа дейност, стажове или работа. Контекст „Еразъм +“ и предшестващите я програми са сред най-осезаемите постижения на ЕС. Повече от 30 години те предлагат на младите хора възможности да открият други реалности в Европа, като същевременно продължават образованието си. Програмата продължава да се разширява, достигайки до нови региони и до нова аудитория. В нея могат да участват и държави партньори от целия свят.

На 11 декември 2020 г. държавите членки и ЕП постигнаха политическо споразумение по програма „Еразъм +“ за новия програмен период 2021-2027 г. Новата програма ще бъде не само по-приобщаваща и по-иновативна, но и по-цифровизирана и по-екологична. Тя ще бъде от ключово значение за изграждането на европейското пространство за образование до 2025 г. Програмата ще предостави много нови възможности за учащите се в Европа.

Източник: Европейска комисия

Фондация „Америка за България“ финансира проектни предложения на млади учени - иноватори

С конкурса „Наука с бъдеще“ Фондация „Америка за България“ ще финансира проектни предложения на млади учени-иноватори в областта на природните науки, здравеопазването, земеделието и ветеринарната медицина. Идеите трябва да са с приложна насоченост, да адресират съществуващи проблеми и да имат потенциал за внедряване в практиката. Основната цел на конкурса е да насърчи и стимулира ранния етап на развитие на техните разработки и продукти.

Поканата е отворена към кандидати от цялата страна с интерес и опит в областта на природните науки, здравеопазването, земеделието и ветеринарната медицина на възраст от 16 до 40 години към момента на подаване на кандидатурата. Могат да кандидатстват както отделни физически лица, покриващи тези условия, така и екипи от млади иноватори и учени или такива с вече регистрирани компании.

Размерът на финансирането на одобрен проект е от 5 000 до 15 000 лв.

Благодарение на основния партньор в този конкурс – София Тех Парк, в допълнение към финансирането, одобрените кандидати ще имат възможност да ползват и редица услуги.

За по-висока инженерна квалификация

Проект: 2020-1-BG01-КА202-079042

Заглавие: Общност за повишаване на квалификацията на инженерно-техническия персонал чрез активно учене (allCUTE)

Програма: „Еразъм+“

Ключова дейност 2: Сътрудничество за иновации и обмен на добри практики

Координатор: Технически университет - Габрово, България

Продължителност: 01.09.2020 - 31.08.2022

Партньори:

Асоциация Клъстер „Тракия икономическа зона“, България

Габровска търговско-промишлена палата, България

Международен гръцки университет, Гърция

Камара – Кавала, Гърция

Технически университет – Гданск, Полша

Регионална Търговско-промишлена палата – Гданск, Полша

Нишки университет, Сърбия

Сръбска търговско-промишлена палата, Сърбия

За проекта

Индустрия 4.0 трансформира изцяло производствения сектор в Европейския съюз, налагайки принципа на цифровизация на индустриалните процеси. В резултат на това новите кибер-физични системи в производството оказват силно влияние върху работната сила, особено върху инженерно-техническия персонал. Тези системи изискват нови хибридни екипи от „хора-машини“, в които техници и инженери трябва да анализират големи обеми от данни, да симулират производствени линии, да координират действията на роботи, да извършват техническа диагностика и ремонт на сложни автоматизирани системи. Данните обаче показват, че работниците в индустрията не са готови да се изправят пред новите реалности, тъй като им липсват правилните знания и умения, които се изискват от четвъртата индустриална революция. Те се оказват недостатъчно квалифицирани. Вследствие на това перспективите им за заетост и достъпът до качествени работни места значително намаляват. Проучването на европейските умения и заетостта (Skills and Jobs Survey) подчертава, че в последно време 43% от възрастните работници се сблъскват с промени в технологиите, които използват по

време на работа, а 47% виждат промени в методите си на работа. Около 1 от 5-ма смятат за много вероятно някои от уменията им да се окажат остарели през следващите години.

За да отговори на горепосочените предизвикателства, като отчита тяхната значимост на европейско ниво и извънредната ситуация на регионално ниво, както и голямото търсене на гъвкаво непрекъснато ТПОО (техническо и професионално образование и обучение), беше сформирани консорциум от 4 университета, 4 търговско-промишлени палати и по един доставчик на ПОО от България, Гърция, Полша и Сърбия, чиято цел е да се създаде Общност за повишаване на квалификацията на техници и инженери чрез активно учене в сектора на машиностроенето и мехатрониката.

Директни целеви групи - техници и инженери в сектора на машиностроенето и мехатрониката, обучители по ПОО.

Недиректни целеви групи са компании в сектор машиностроене и мехатроника, доставчици на ПОО, включително университети и търговски палати.

Интелектуални продукти

- Провеждане на онлайн проучване на дефицита в уменията на инженер-

но-техническия персонал в сектора на машиностроенето и мехатрониката и изготвянето на доклад, обобщаващ резултатите от проучването.

- Провеждане на уебинар за методите и техниките на активно учене, целящ да повиши педагогическата компетентност на обучителите по ПОО.

- Създаване на платформа за активно учене на общността и мобилно приложение под формата на база данни с отворени образователни ресурси (ООР), включващи: Учебен план за повишаване на квалификацията на техници и инженери в сектора на машиностроенето и мехатрониката; Учебни материали за 14 курса (PPT презентации, проблеми, свързани с индустрията, допълнителни интернет ресурси), базирани на методите на смесеното обучение (blended learning) и активно учене; Платформа с проблеми за решаване, обвързани с индустрията, които ще се използват от обучителите по ПОО и обучаемите като практически задания в учебната фабрика; Дискусионен форум за получаване на помощ от обучителите и за взаимопомощ между обучаемите; Документи за проследяване и оценяване на придобитите знания.

За по-висока инженерна квалификация

от стр. 7

Очаквано въздействие върху целевите групи:

- Техници и инженери в сектора на машиностроенето и мехатрониката - подобрени умения, свързани с наука, технологии, инженерство и математика (НТИМ), подобрени универсални умения като аналитично/критично мислене, решаване на проблеми, комуникация, по-лесен достъп до платформи за ТПОО (интернет базиран и мобилни), които отговарят по най-добър начин на техния начин на учене, по-лесен достъп до образователни ресурси за повишаване на квалификацията, умение за бърза и адекватна реакция по отношение на

бързите промени в областта на технологиите, свързани с Индустрия 4.0, възможност за запазване на позицията в компанията и бъдещо кариерно развитие.

- Обучители по ПОО - подобрена педагогическа компетентност, свързана с овладяване на техниките за активно учене и стратегическо използване на ИКТ, умение за по-добра мотивация на обучаемите, по-лесен достъп до ТПОО ресурси.

- Компании в сектор машиностроене и мехатроника - разбиране на специфичните нужди на инженерно-техническия персонал, квалифициран инженерно-технически персонал, готов да се справи с технологичните промени в сектора, възможност да отговорят адекватно на изискванията

на Индустрия 4.0 в дългосрочен план, потенциал за висок икономически растеж в дългосрочен план.

- Доставчици на ПОО, включително университети и търговските палати - разбиране на специфичните нужди от ТПОО на инженерно-техническия персонал, достъп до платформи за ТПОО, които отговарят най-добре на начина на учене на крайните потребители, достъп до образователни ресурси за повишаване на квалификацията, възможност да се обучат обучителите по ПОО в методите и техниките на активно учене, възможност да предоставят ТПОО на компании, чиято цел е да отговорят на изискванията на Индустрия 4.0 и на специфичните нужди на своите работници.

IN MEMORIAM

Технически университет – Габрово с дълбоко прискърбие съобщава, че е починал видният български учен и изследовател, ръководител на лаборатория „Дисперсни системи и реология в чистите технологии“ в Центъра за компетентност „Интелигентни, мехатронни, еко- и енергоспестяващи технологии“ към Технически университет – Габрово, акад. проф. дфзн Петър Кралчевски.

Акад. Петър Атанасов Кралчевски е роден на 23 октомври 1956 г. в гр. Габрово. През 1974 г. завършва със златен медал Математическата гимназия в Габрово. През 1981 г. завършва Физическия факултет на Софийския университет като отличник на випуска със специализация „Атомна физика“. През 1981 г. е назначен за физик към катедра Физикохимия на ХФ на СУ, където след това става докторант (1982-1984 г.). През юни 1985 г. защитава дисертация за научната степен „кандидат на физическите науки“ (доктор) и през декември 1990 г. е избран за доцент по „Химична физика“ към Лабораторията по Физикохимична хидродинамика и термодинамика към ХФ на СУ. През 2001 г. става доктор на физическите науки. През 2002 г. е избран за професор по физика на кондензираната материя към Лабораторията по инженерна химична физика при Химическия факултет на СУ. За високите си научни постижения през 2004 г. той е избран за член-кореспондент по химически науки към БАН, а през 2012 г. е избран за пълноправен член на Българската академия на науките, като дълги години е най-младият академик в Република България. През 2010 г. проф. Кралчевски е избран за Секретар на Европейското общество по колоиди и повърхности (ECIS), през 2015 г. - за член на Управителния съвет на International Association of Colloid and Interface Scientists (IACIS), а през 2020 г. - за член на Европейската академия на науките (Academia Europaea).

Академик Кралчевски има и богат управленски опит. В периода от 1993 г. до 2008 г. е ръководител на Лабораторията по инженерна химична физика, в периода от 2015 г. до 2019 г. е декан на Факултета по химия и фармация, в периода от 2019 г. до кончината му е ръководител на лабораторията по „Комплексни флуиди“ към катедрата по инженерна химия и фармацевтично инженерство, ръководител и съръководител е на повече от 50 научни и научно-приложни проекта с участието на български и чуждестранни организации.

От 2007 до 2015 г. е член на управителния съвет на НИС към СУ. Негови научни възпитаници са 16 защитили докторанти, които продължават научното му дело в България и по света.

Поклон пред светлата му памет!

От академичната общност на Технически университет - Габрово

Габрово - в проект на „Тракия икономическа зона“

Стратегически проект за въглеродно неутрални индустриални паркове стартира „Тракия икономическа зона“ 11.11.2020 г.

Областите Габрово, Пловдив, Бургас и Хасково са в консорциума по проекта

Това е първият голям стратегически проект в България, който е насочен към изпълнението на „Зелената сделка“ на ЕС - Консорциум „Въглеродно неутрални индустриални паркове“. Проектът е за бъдещото развитие на индустриалните зони в областите Пловдив, Бургас, Габрово и Хасково.

Най-мощната индустриална зона в Югоизточна Европа - „Тракия икономическа зона“, е в основата на консорциума „Въглеродно неутрални индустриални паркове“ (ВНИП).

„Един от начините за привличане на инвеститори е постигането на въглеродна неутралност“, обясни инж. Пламен Панчев, изпълнителен директор на „Тракия икономическа зона“ (ТИЗ) в предаването „В развитие“ с водещ Вероника Денизова на българския канал на международната бизнес телевизия „Блумбърг“.

Консорциумът цели създаването на привлекателна инвестиционна и иновационна среда в зоните на

участващите общини, намаляване на въглеродните емисии, подобряване на условията на труд и стандарта на живот.

Проектът е разработен от екипа на „Тракия икономическа зона“, ползвайки съвместната работа с най-голямата научна общност за приложни изследвания в Европа – германския институт Fraunhofer, Организацията на ООН за индустриално развитие (UNIDO), Българската агенция за инвестиции (БАИ) и успешния опит на публично-частното партньорство с девет общини и три клъстера. Моделът на интеграция на предприятията в ТИЗ, която е разположена на тери-

торията на Пловдивска област, ще бъде последван от другите индустриални паркове и координирано развиван. Инициативата за създаването на въглеродно неутрални индустриални паркове е реално първият голям стратегически проект в България, който е насочен към изпълнението на новите климатични цели на ЕС.

„От 3 години работим по тази стратегия. С излизане от коронавирусната ситуация чрез мерки за „зелено“ развитие се надяваме в рамките на 10 години да постигнем въглеродна неутралност на части от „Тракия икономическа зона“, каза в предаването инж. Панчев. Неговите очаквания са до 2030 г. да бъде изграден източник на възобновяема енергия за фирмите в зона Раковски, част от ТИЗ. Тази енергия ще е с пазарна стойност и ще се ползва в микс

Габрово - в проект на „Тракия икономическа зона“

от стр. 9

с конвенционалната.

„Два стартъла вече успяха да оптимизират енергийните системи в работещи предприятия“, посочи още една важна стъпка изпълнителят директор на ТИЗ. „Продължаваме и на ниво промишлени сгради – имаме разработка на сграда, чийто покрив е пригоден за соларни панели“.

Инж. Панчев заяви желанието си да се решат всички проблеми по отношение на водния ресурс и каза, че е оптимист, че ще спре използването на питейна вода за индустриални нужди.

„Голяма част от компаниите в „Тракия икономическа зона“ предвиждат постигане на въглеродна неутралност в унисон с европейските цели. Самите фирми инвестират в продукти, свързани със „Зелената сделка“, допълни инж. Панчев. Той даде конкретен пример с „Милара Интернешънъл“, която вложи около 11 милиона евро в серийно производство на електрически камиончета. Инж. Панчев счита, че е добре да има мерки за стимулиране на производството на електромобили и по-масовото им използване. Проект в логистиката, част от Консорциум „Въглеродно неутрални индустриални паркове“, набляга на създаването на

складови площи в покрайнините на големите градове, докдето да стигат тировете, а вътре в градовете превозването на стоките да става с електротранспорт. Така ще се изчисти въздухът в тези населени места.

Относно финансирането на проекта „Въглеродно неутрални индустриални паркове“, инж. Панчев посочи няколко възможности.

„На заключителната годишна конференция „Индустрия 4.0“, която вестник „Капитал“ организира в Пловдив, обсъдихме с вицепрезидента на Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) Лиляна Павлова привличането на капитал от международни финансови институции като ЕИБ.“

През новия програмен период се говори за Интегрирани териториални инвестиции – начин общините да работят заедно и европейското им финансиране в тази насока. Нашият над 25-годишен опит, нашето ноу-хау за развитие на индустриални зони ще приложим в сътрудничеството ни с Бургас, Габрово и Хасково“, допълни инж. Панчев.

Екипът му подготвя два проекта по новата програма „Хоризонт Европа“ с немски, италиански и испански партньори. Тези проекти ще доразвият новата стратегия. Важен е и проектът в областта на дигитализацията на административно ниво в общините в

ТИЗ.

Консорциум „Въглеродно неутрални индустриални паркове“ може да бъде финансиран и по другите оперативни програми. Част от проекта е социалната инфраструктура. Създаденият миналата година единствен по рода си в индустриална зона в България Център за професионално обучение „Тракия“ квалифицира и преквалифицира кадри не само от фирмите в ТИЗ. В разположения в зона Раковски Център вече се провеждат практически занятия на 60 ученици от 4 професионални гимназии от регион Пловдив. Проектът е реализиран благодарение на финансовата подкрепа на Фондация „Америка за България“ и преподаватели от Университета по хранителни технологии в Пловдив.

„През 2030-та година парковете в консорциума ще се наложат като дестинации за високотехнологични, устойчиви и природосъобразни инвестиции. Те ще станат привлекателно място за иновации, приложни изследвания и развойна дейност, инкубатори и акселератори за нови компании. В този път на развитие парковете, компаниите, общините и университетите ще работят заедно за постигане на целите на проекта.“

Удовлетворени сме, че интересът към България като инвестиционна дестинация не спада въпреки пандемията. Сериозен инвеститорски интерес от български компании пък има към секторите, които Covid кризата „подкрепи“, като фармацевтиката, логистиката, хранително-преработвателната промишленост“, обясни инж. Панчев.

<https://www.bloombergtv.bg/a/17-v-razvitie/84630-plamen-panchev-investitorskiy-interes-kam-balgariya-ne-spada/>

Катя Стайкова, директор „Връзки с обществеността“, ТИЗ

В развитие

Индустриални зони в проект за въглеродно неутрални индустриални паркове

www.tugab.bg

"ИЗВЕСТНИК" се издава от Технически университет - Габрово

Редакционен съвет: доц. д-р Лиляна Русанова - зам.-ректор МСиВО - председател,
доц. д-р инж. Станимир Йорданов - зам.-декан НИД и КП на факултет ЕЕ,
проф. дн инж. Галя Дунчева - зам.-декан НИД и КП на факултет МУ,
доц. д-р Светла Панайотова - зам.-декан НИД и КП на факултет "Стопански"

Главен редактор: Мариана Мандичева Коректор: ст. преп. Мариана Авдеева Предпечат: Снежана Цанева

Печат: Университетско издателство "Васил Априлов" - Габрово

Първата българска банкнота се пази в Габрово

Първата българска банкнота с номинал 20 лева се съхранява във фонда на Регионалния исторически музей в Габрово. Тя е културна нумизматична ценност.

За нея писа изданието на Асоциацията на българските сдружения в Чешката република списание „Роден глас“. Това стана, след като през м. август 2020 г. главният редактор на списанието Камелия Илиева посети Габрово и разгледа експозицията на РИМ.

Първият габровец, преминал през прохода „Шипка“ с първия автомобил в града

Той е Илия Иванов Червеняков - производител на гайтани, който през 1921 г. основава памуко-тъкачната фабрика „Иван Червеняков и син“ в Габрово.

Първият автомобил марка „Енесу“ е внесен в Габрово през 1910 година от Еманюел Тюрво. По-късно този автомобил става собственост на Илия Иванов Червеняков. (сн. 1) Автомобилът е бил четирицилиндров с мощност 12 к.с., с дървени спици на колелата и десен волан.

През 1912 г. Червеняков преминава през прохода „Шипка“ по стария път, който започвал от с. Червен бряг – днес Радецки, и преминавал под местността Орлово гняздо. Пътят бил в окаяно състояние, като предстояло прокарването на ново трасе.

През 1911 година Георги Рашеев доставил втория автомобил в Габрово, марка „Опел“. Той бил стар модел и затова габровските шегаджии го нарекли „Баба Аджийка“.

Третата кола в Габрово внася Иван Хаджиберов през 1912 година – „Форд – Т“. (сн. 5)

През 1914 г. Ганчо Д. Попов купува автомобил „Бенц Манхайм“. Той е шофиран от Сава Бойчев, първият професионален шофьор в Габрово, който 21 г. по-късно основава събирателно автомобилно дружество „Св. Никола“, реализирало първата редовна транспортна линия Габрово - Севлиево. На него дружеството възлага през 1927 г. задачата да пренесе свещения огън през Балкана по случай 1000-годишнината от смъртта на цар Симеон.

снимка 1

снимка 5

Партньорство между ТУ – Габрово и ПТГ „Д-р Н. Василиади“

В присъствието на кмета на Община Габрово Таня Христова, началника на Регионалното управление на образованието Георги Маринов и представители на ръководството на ТУ-Габрово и ПТГ „Д-р Никола Василиади“, ректорът на Университета проф. Илия Железаров и директорът на гимназията г-жа Корнелия Мотова подписаха споразумение за партньорство на 6 януари 2021 г. - точно когато гимназията навърши 125 години от основаването си.

Документът очертава перспективата двете образователни институции да реализират съвместни инициативи и партньорство при провеждането на интегративни уроци на ученици от различните специалности в училището с преподаватели от ТУ – Габрово, съвместни клубни занимания по интереси, разработване на сборник-наръчник за учениците от техническата гимназия в подкрепа на дуалното обучение по специалността „Мехатроника“, в осъществяването на иновативно обучение в най-новата дуална специалност „Електрически превозни средства“ и при разработването на учебни планове, програми и учебни помагала в подкрепа на новите технически дисциплини в училището.

„С този акт се демонстрира смисълът на връзката между образование, бизнес и наука. Вярвам, че това споразумение ще ни ангажира да бъдем отговорни към съдържанието, защото споразумението създава условия за всеки млад човек да тръгне по пътя на специалностите, които създават продукт“ – каза г-жа Таня Христова.

„Чрез това споразумение нашите ученици и младите хора ще имат възможност да продължат своето образование и, най-важното, ще останат да се развиват в град Габрово, който е обявен за най-добър град за живеене“ – каза госпожа Мотова.

Проф. Железаров подчерта, че не случайно споразумението се подписва в момента, в който гимназията отбелязва своята годишнина. „Гимназията съществува преди създаването на първите технически университети в България, но връзката между двете институции е естествена и се развива в продължение на десетилетия. С промените в Закона за висшето образование и с подкрепата на МОН, Община Габрово и РУО ние институционализирахме това сътрудничество с амбицията да продължим да развиваме съвместни инициативи и да създаваме условия за бъдещото развитие на двете институции.“

